СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — **UKRAINIAN DAILY**

РІК LV. Ч. 25. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, пятниця, 31-го січня 1947. No. 25. NEW YORK and JERSEY CITY, Friday, January 31, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ВІДНОСИНИ МІЖ КАПІТАЛОМ І ПРАЦЕЮ НАЛАДНУЮТЬСЯ, СТВЕРДЖУЄ АФП

Екзекутивна Рада Американської Федерації Праці, яка зїхалася у Маямі, на Флориді, негайно після отворення нарад одобрила заяву, у якій сказано між іншим, що „промислова боротьба рішуче щезне" та що „Америка стоїть на порозі великої нагоди для наладнання постійного миру й повної та трівалої продукції". Опісля сказано, що єдиною загрозою для такого наладнання є конгрес, який плянує карні закони для юній за заколот в 1946 р. Екзекутивна Рада є того погляду, що промисловий заколот в минулому році був виїмковий, спричинений переміною военного стану на мирний. Було б трагедією, коли б так конгрес використав цей ненормальний стан у минулому на обмеження робітничих прав в майбутньому, твердить Екзекутивна Рада АФП.

ПЕРЕСЛУХАННЯ НАД РОБІТНИЧИМИ БИЛАМИ НАЙБЛИЖЧОГО ТИЖНЯ.

Комісія палати репрезентантів почне переслухання наступної середи над законопроектами в робітничих справах. Сенатська комісія уже переводить переслухання свідків та знавців. Замітна є опінія письменника на робітничі теми, Теодора Ізермана, щоб перевірити всі робітничі закони; щоб заборонити юрисдикційні й організаційні страйки і щоб не творити федеральної ради посередництва. Конгресмен Гартлі виявив, що комісія приспішує переслухання, щоб покінчити працю з днем 15 березня зогляду на загрозу страйку в шахтах мягкого вугілля, на який заповідається в квітні.

ЮНІЯ ПЛАТИТЬ ВІДШКОДУВАННЯ ЗА СТРАЙК.

Безсторонний посередник признав $4,161.88 відшкодування підприємству Мотор Толедж Компані в Брукліні, Н. Й., за це що відділ 807 Міжнародного Братства Візників викликав незаконний страйк у днях 9 й 10 квітня минулого року. Відділ викликав згаданий страйк без дозволу головного уряду юнії і тепер згодився виплатити наложене відшкодування. До шкоди зараховано втрату зиску за два дні й оплату адміністраційних коштів за час страйку.

БІЛИЙ ДІМ ПРОТИ ПІДВИШКИ КОМІРНОГО.

Зогляду, що поширено вістки, наче б уряд годився на підвишку комірного у висоті 10%, Білий Дім оприлюднив заперечення такого наміру..

Секретар Білого Дому Чарлз Рос заявив, що президент не вмішується в цю справу і полишає її до полагодження конгресові.

ІМІГРАЦІЙНИЙ РЕКІТ В АМЕРИЦІ.

Конгресмен А. Л. Милер оприлюднив у палаті, що серед американців слідно тепер справжній „рекіт" при спроваджуванні осіб зі загранициі. Закон вимагає, щоб при виставлюванні афидейвиту на спровадження нових імігрантів виказати посвоячення і банковий депозит на суму $1,200. Тимчасом виявляється, що коли хтось дістане посвідку з банку, що він має депозит на таку суму, переносить опісля депозит до іншого банку й знову дістає посвідку для вжитку при новім афидейвиті. Милер твердить, що в такий спосіб щоденно прилітають свіжі скитальці імігранти з Тель-Авів, у Палестині, або з Єгипту, до Маямі, на Флориді. Вони перелітають у повних чартерованих літаках і департамент стейту „дає на це благословення" твердить Милер.

ПАЛАТА ПРОДОВЖИЛА ПОДАТОК ВІД ПРОДАЖУ

У палаті репрезентантів принято 273 голосами проти 35 внесок, щоб продовжити закон про оплату від продажу жемчуг, алькогольних напитків і багато інших подібних „люксусових" предметів. Обі політичні партії перестали себе поборювати при цьому голосуванні.

РЕВОЛЬТА ПРОТИ БОЛЬЩЕВИКІВ У ГУТАХ.

У відділах Міжнародної Юнії стоплювачів у гутах піднесено револьту проти урядовців, які мають больщевицькі переконання. Головне негодування йде проти предсідника юнії Ріда Робинсона. Відділи у стейті Конетикат повели агітацію, щоб загальним голосуванням вирішити, чи комуністи можуть бути урядовцями в юнії. Заряджено вже голосування у стейті Конетикат, у Филаделфії і в Балтиморі.

АРНАЛ НА ОБІЗДЦІ.

Бувший губернатор стейту Джорджія, Елис Арнал, який остаточно уступив перед наступом вибраного легіслативою „губернатора" Гаримана Талмеджа, пустився в дорогу з промовами по всіх стейтах. Він промовляв в Тавн Гол у Ню Йорку в середу, а коли його запитали, чи він кандидує на президента, він сказав, що „карту треба брати, коли вона приходить".

Президент плянує імпресивну делегацію до Москви

З Вашингтону сповіщають, що президент Труман віднісся особисто до республиканця Артура Г. Ванденберга, тимчасового предсідника сенату і до бувшого голови сенатської комісії заграничних справ, демократа Тама Конелія, щоб вони взяли участь у делегації на мирову конференцію в Москві і щоб таким робом засвідчили перед світом, що Злучені Держави мають одну закордонну політику. Утверджується переконання, що делегація буде справді імпресивна. Ванденберг давніше заявляв, що йому важко буде залишити становище предсідника сенату. Кажуть, що він плянує вислати на своє місце Фжана Фостера Долеса, дорадника республиканської конгресової більшости. На всякий випадок у Вашингтоні панує переконання, що секретар стейту Джордж С. Маршал поїде до Москви в почоті найвпливовіших людей, яких мають Злучені Держави.

ВАНДЕНБЕРҐ ДОМАГАЄТЬСЯ ПЕРЕДАННЯ ПОЛЬСЬКОЇ СПРАВИ ОБЄДНАНИМ ДЕРЖАВАМ.

Сен. Артутр Ванденберґ предявив думку, щоб справу польських виборів з дня 19 січня перевірила Організація Обєднаних Держав, коли Росія й Польща дальше будуть легковажити пригадку Злучених Держав Америки про поломання зобовязань польського уряду щодо свободи і безсторонности виборів. Ванденберґ виголосив у цій справі завзяту промову в сенаті в середу 29 січня. У ній він обвинувачував Совети за терор при згаданих виборах, при яких зневажено Атлантійський Чартер.

ОСТИН НА ТАЙНІЙ НАРАДІ В СПРАВІ ОБОРОНИ.

Голова американської делегації до Обєднаних Держав, Ворен Р. Остин, відбув тайні наради з членами військових комісій обох палат, щоб придумати способи, „як недопустити до третьої війни". З нарад не оприлюднено ніякого комунікату, одначе догадуються, що ця конференція буде мати вплив на хід нарад обох комісій, коли буде обговорювана справа оборони Америки і справа загального військового вишколу.

ВОЄННІ СТАЦІЇ НА ПАЦИФІКУ БУДУТЬ ПЕРЕМІНЕНІ НА ЛЕТУНСЬКІ МАЙДАНИ.

Верховні урядовці у Вашингтоні переводять переговори в справі переміни військових стацій на Західнім Пацифіку для вжитку летунських підприємств. Рада Цивільного Летунства порозумівається з департаментом армії і флоти для побудови цілої системи торговельного летунства між Америкою й Азією.

Голодний страйк українських скитальників в Німеччині в обороні своїх друзів

Асошіетед Прес повідомила з Франкфурту над Майном дня 29-го січня, що більше двох тисяч українських і польських скитальників в одному таборі в американській зоні Німеччини розпочали голодний страйк на знак протесту, що 130 їх друзів були позбавлені „привілею" Ді-Пі (переміщених осіб) і тим самим відповідної допомоги. Пісця кількох днів голодівки 67 скитальників треба було відставити до лікарні. Після відповідних запевнень американських військових властей страйк був перерваний.

БЕЗЗАСТЕРЕЖНЕ ПРИСТУПЛЕННЯ АНГЛІЇ ДО ІРО; ТЕЖ ГОЛАНДІЯ ПІДПИШЕ СТАТУТ.

Лейк Саксес, 29. січня. Британський уряд рішив підписати статут і прилучитися до Міжнародньої Організації для Скитальників (ІРО) без застережень і без вичікування аж американський Конгрес одобрить 45 процентів американського вкладу в буджет згаданої організації. Британський представник в О.Д. в Ню Йорку олержав вже повновласть підписати статут ІРО, що теж станеться в найблищих днях. Рівночасно повідомлено, що теж голандський уряд виявив готовість підписати статут ІРО та дати й свій вклад в загальну розвязку скитальчої проблеми. З приступленням Британії і Голандії ІРО матиме вже десять членів. До створення підготовчого Комітету потрібно тільки вісім, але до створення ІРО на постійній базі потрібно 15 країн, буджетовий вклад яких виносив би 75 процентів загальної висоти. Приступлення Британії і Голандії піднесе 54% вкладу дотеперішних партнерів на 70%, хоча по-обіцяних на ту ціль $71,030,000 американською делегацією дожидає ще свого затвердження Конгресом. Вважається, що президент Труман звернеться з цею справою до Конгресу вже в найблищому часі.

МІНІМАЛЬНУ ВИСОТУ ЗОВНІШНЬОЇ ДОПОМОГИ ДЛЯ ЕВРОПИ ПІСЛЯ УНРРА ВСТАНОВЛЕНО НА $583,000,000; ПРО УКРАЇНУ ЗАБУЛИ.

Лейк Саксес, 29. січня. Окремий Технічний Комітет Допомоги потребуючим країнам після закінчення діяльности УНРРА в червні б. р., що працюватиме під наглядом Обєднаних Держав, встановив мінімальну квоту зовнішньої допомоги для европейських країн в цьому році на 583,000,000 долярів. Визначено шість найбільше знищених війною країн та суму, на яку вони потребуватимуть допомоги. В першій категорії Комітет ствердив, що Австрія потребуватиме допомоги на 143,000,000 долярів, Греція — 84,000,000 та Італія 106,000,000. В другій групі є Мадярщина — 40,200,000 долярів, Польща — 139,900,000 і Югославія — 63,000,000. Австрія, Мадярщина й Італія, головні васалі Гітлера та які разом з ним помагали нищити Европу, належать в оцінці згаданого Комітету до категорії „найбільш знищених і найбільш потребуючих". Натомість не має згадки про Україну, яка справді є найбільше знищена і найбільше потребує допомоги й яку дальше нищиться та допомагається нищити.

АМЕРИКА ДОМАГАЄТЬСЯ ХАРТІЇ ПРАВ ЛЮДИНИ ДЛЯ СВІТА.

Лейк Саксес, 29. січня. Уряд Злучених Держав запропонував сьогодні Організації Обєднаних Держав списати міжнародню хартію прав людини, як „гарантувала б економічний, соціяльний і культурний добробут". Пропозиція була внесена до Комісії Прав Людини п-нею Елінор Рузвелт і вона охоплює: особисті права такі, як свобода слова, інформації, релігії та право власности; процедуральні права такі, як право на працю і соціяльні обезпечення та право користати з мінімум стандарду економічного, соціяльного і культурного добробуту; політичні права такі, як право громадянства та право громадян брати участь в їх уряді. Американська пропозиція, одна з численних в цій Комісії, домагається, щоби ці права були визнані всіми членами О.Д. та включені в їх власні конституції. Інші американські пропозиції, внесені на цему засіданні Комісії, відносяться до програми створення підкомісій свободи преси та інформацій (за виїмком атомової енергії) і до боротьби з дискримінацією і для охорони меншин. На ці теми вивязалася широка дискусія, при чому й самій Комісії попалося за „дискримінацію" проти „свободи преси" у звязку з попереднім рішенням про „неетичність" інформувати пресу про реєстр і зміст зажалень проти „дискримінації" і нарушення людських прав, внесених особами й організаціями до Комісії.

ДОЛЯ УКРАЇНЦІВ В ЕСПАНІЇ.

Свого часу мадридське радіо повідомило, що до Еспанії приїхали 18 українських студентів зі скитання, яким католицькі студентські організації виклопотали стипендії та які матимуть можність продовжувати студії на одному з еспанських університетів. Рівночасно довідуємось, що відомий за час війни міжнародній концентраційний табор в Міранді над Ебром, був розвязаний, а кількох українців, які перебували в цьому таборі ще від часів війни, були „звільнені" з табору і замкнені до тюрми.

КІНЕЦЬ АМЕРИКАНСЬКОГО ПОСЕРЕДНИЦТВА В КИТАЮ

Вашинґтон, 29. січня. Департамент стейту визнав безуспішними намагання ген. Маршала довести до замирення між націоналістами і комуністами та до закінчення громадянської війни в Китаю і тому рішив залишити створений в тій цілі з представників Америки та двох китайських воюючих сторін Комітет Трьох і закінчити своє посередництво. Американські агенції будуть зліквідовані, а американські війська відкликані. З дотеперішнього 12,000-ного корпусу, в тому 9,000 моряків, залишиться у Китаю не більше одної до двох тисяч моряків на вишкільній базі в Тсінґтао та 750 старшин і вояків в Нанкінґу, що заанґажовані до вишколу в китайських військових школах. Китайці були заскочені американським повідомленням та погоджуються з думкою Вашинґтону, що справа китайської громадянської війни може бути вирішена безпосередньо між націоналістами і комуністами.

КОНФЕРЕНЦІЯ ВЕЛИКОЇ ЧВІРКИ В ЛОНДОНІ.

Заступники міністрів закордонних справ Чотирьох Потуг, що в Лондоні підготовляють мирову конференцію в справі Німеччини й Австрії, яка має відбутися в половині березня в Москві, відкинули домагання Канади, щоби малим країнам признати право голосу в процедурі. Найбільшим противником канадського домагання були Совєти. На черговому засіданні, дня 29-го січня, совєтський представник видвигнув пропозицію запросити Альбанію, щоб вона представила свої притенсії до Німеччини й Австрії. Совєтська пропозиція була відкинена.

НА ТЕМУ АНГЛО-ФРАНЦУЗЬКОГО СОЮЗУ.

Французький амбасадор в Лондоні Рене Массіґлі мав дня 29-го січня конференцію з британським секретарем закордонних справ Бевином, що вважається неформальним початком переговорів у справі англо-французького військового союзу. Британський проєкт договору вже є на викінченні, а зі заяви французього міністра закордонних справ виходить, що Франція нічого не мала б проти того, щоби англо-французький союз був підписаний ще перед остаточним полагодженням справи Німеччини.

ФРАНЦІЯ ЗМІНИЛА СВІЙ ПОГЛЯД НА СПРАВУ НІМЕЧЧИНИ.

Париж, 29. січня. Від приблизно двох років Франція заступала погляд, що німецькі промислові райони Рурщина і Надренія повинні бути відірвані від Німеччини. З останньої заяви міністра закордонних справ Бідо перед парламентарним комітетом для закордонних справ, як теж на засіданні Ради міністрів виходило б, що Франція змінила свою думку під цим оглядом і не домагається відірвання згаданих областей від Німеччини, а тільки міжнародної контролі над ними.

МОСКВА ПРОДОВЖУЄ ОБВИНУВАЧУВАТИ.

Московська „Правда" з 29-го січня обвинувачує Англію й Америку, що вони злукою своїх окупаційних зон Німеччини намагаються перешкодити в обєднанні цілої Німеччини, бажаючи зробити згадані зони приватною власністю свого капіталу. Рівночасно „Красная Звезда" пише, що „місцеві демократичні сили" в совєтській зоні вважають себе інтегральною частиною цілости Німеччини й в тому напрямку будуть вести теж свою політику.

ЧИСТКА В БЕЗКОНЕЧНІЙ ЧЕРЗІ.

Берлін, 29. січня. Хоча совєтське окупаційне управління вже було повідомило про закінчення денацифікації своєї зони Німеччини, зараз видвигнено ще одну програму всеобіймаючої чистки. З усіх кінців совєтської зони надходять нові відомості про чистку, яка охоплює насамперед школу, учителів і молодь.

ФИЛЯ МОРОЗІВ І ХОЛОДУ В ЕВРОПІ.

Цьогорічна зима в Европі визначається окремою гостротою. З поодиноких країн повідомляють про нову филю холоду, що охопив теж Англію, де сильні морози поважно утруднюють транспорт.

ВАЖКЕ ЕКОНОМІЧНЕ ПОЛОЖЕННЯ ФРАНЦІЇ.

Важке післявоєнне економічне положення Франції заставляє уряд віддавати цим справам найбільше уваги. Міністер національної економії Андре Філіп заявив в парламенті дня 29-го січня, що країна потребуватиме ще щонайменше два роки, щоб вернутись до нормального стану під цим оглядом.

АНГЛІЯ ПОГОДЖУЄТЬСЯ НА ПОДІЛ ПАЛЕСТИНИ.

Лондон, 29. січня Британський уряд в основному погоджується на пропозицію поділу Палестини на дві автономні держави, жидівську і арабську. Технічне переведення цего пляну ще „висить в повітрю". Жидівські терористи звільнили теж другого схопленого британського закладника, над яким знущались

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПОСТУПІМ СТУПІНЬ ВИЩЕ— У ЖЕРТВЕННОСТИ

Жертвуймо з глибокого переконання і з пошаною до великої справи, як і до тих людей, що цій справі служать та мучаться за вірну службу свому народові!

Такий є зміст многих письм, надсиланих до редакції, в яких читачі звертають увагу теж і на те, що дається забагато місця на оголошування дрібних жертв, як і на звідомлення з місць про те, як там „милосердились" над „бідними скитальниками" і т.п. До цього дадамо, що про таке саме пишеться теж і в канадійсько-українській пресі, про що ми недавно згадували. Подібне знаходимо і в однім з листів зі скитальщини, в якому читаємо:

„Одначе не треба забувати евангельської заповіді: „Коли даєш милостиню, то нехай ліва рука не знає, що робить права". Інакше поставиться бідного емігранта у стан того бідака, що позичив у кума черевики і пішов у них на Великдень до церкви, а кум стрінув коло церкви та питає: „А що кумцю, не тиснуть мої черевики". Бідак відповів: „Черевики не тиснуть, та ваше слово тисне". . . . Натяк на бідність ранить моральну гідність чоловіка. В заморських часописах багато розговору про те, кому, що і як дати, хто і скільки дав, яку подяку за це мав і т. д. Все це близьке до історії з кумовим черевиком. . . ."

Не можна казати, щоб не було і в нас розуміння, що треба жертвувати гідно й без зайвого розголосу. От перед нами коротке письмо від Тов. ім. М. Драгоманова, 181 відділу Українського Народного Союзу з Менвил, Ровд Айленд. Воно звучить:

„В залученні пересилаю поштовий переказ на суму $100, які призначуємо на дальшу працю Українського Конгресового Комітету. Імен жертводавців не подаємо, а як хочете опублікувати ту жертву в пресі, то тільки подайте, що тих сто долярів зложили члени Товариства ім. М. Драгоманова, відділ 181. У. Н. Союзу в Менвил, Р. Ай., — П. Лапчинський, секретар".

Це письмо подаємо тільки для прикладу, бо є й інші жертводавці, що є за таке саме коротке оголошування. Це вони взивають нас не давати в газеті так багато місця на довгі списи жертводавців і домагаються заповнювати часопис іншим матеріялом. Збирані по громадах чи товариствах жертви, пишуть вони, є контрольовані на місцях і нема потреби оголошувати їх довгими списками у газеті, чи навіть в кількох газетах, особливо, як ще іде про дуже малі жертви.

Від себе можемо ще додати, що оголошування довгих списків жертв стає для часопису великим тягарем. З цього боку якась реформа є уже конечністю хочби тому, що ті самі жертви є проголошувані часто двічи — у дописах і звітах Зл. У. А. Д. Комітету. Допомога скитальникам чи політичній акції вимагає деякої провірки теж і в тому напрямі, щоб було завжди видно, що іде про допомогу здійсненню високих й благородних цілей і людям, що до тих цілей змагають, а не про що інше.

За природний підхід до робітничого питання

Обговорюючи робітниче питання в часописах стало в теперішніх часах звичайним, щоденним явищем. Робітнича проблема стала життевою справою усіх людей, а не лише так званих „наемців" у протиставленні до „підприємців". Коли статистика твердить, що в Америці шістьдесять міліонів „емплоїс" чи „вейдж-ирнерс", тобто таких, що працюють за заплату, то це значить, що тут майже нема класи глитаїв-вúзискувачів. Назагал так є, що хто не побирає заплати за свою працю, такий є дитиною або вчиться, чи працює в домашньому господарстві, або є власником такого підприємства, яке наділі є варстатом праці. Саме оці „незарібники" становлять другу половину населення Злучених Держав. Коли читаємо про діяльність Форда або президента Злучених Держав, чи різних високих урядовців, то ніхто не може вважати їх за глитаїв-неробів, але за таких, що працюють і сповняють певні важні обовязки".

З цього виходить, що при обговоренні робітничого питання треба бути дуже обережним, бо воно тепер таке складне, як складним є само громадське життя. Колиб навіть під поняттям „робітника" підтягнути лише фізичних робітників, що працюють у фабриках та в інших великих підприємствах, то й це не багато упрощує робітниче питання. Як приклад на це хай послужить звіт з перебірки 170,444 робітників у підприємстві Юнайтед Стіл Корпорейшен у Питсбурзі, яка тривала два роки і в якій узяли участь представники робітничої юнії, Юнайтед Стіл Воркерс. Перебірка мала на цілі покласифікувати робітників відповідно до родів праці і до родів платні. Таких „родів" нарахували від 45 до 50 тисяч. Щоби на майбутнє упростити заплату і приділювання до праці, почерговано отих наемців лише на 30 родів.

Це є лише в однім роді підприємства, тобто виробу сталі чи там заліза. А кілько то різних родів підприємств є тепер в Америці і кільки родів різних зайнять! Коли б лише взяти таких робітників, які працюють при втриманні фабричних будинків та залізничих шляхів, чи при обслузі кораблів, трамваїв, і підземних залізниць по великих містах, то до чого то можна б догребатися! Просто годі це все обняти. А все те наемці, зарібники, робітники. Все це живі люди, які мають свої потреби, недомагання, а теж і вимоги. Тільки якась маленька частина проявів життя та різниць у відносинах між роботодавцями, між настоятелями і підчиненими, між одною групою робітників і другою, доходить до прилюдного відома, а що діється в умах і серцях отих міліонових мас, що шукають собі місця під сонцем, наділі ніхто не знає.

Не зважаючи на це все, всі знаємо, що існує „робітниче питання" і суспільним працівникам, письменникам, економістам, газетярам, урядовим посередникам при спорах та різним чоловіколюбцям приходиться тепер раз-у-раз займатися робітничими справами і їх наладнувати. Газети у своїх змаганнях до вияснення робітничих справ пробують теж і від себе причинятися до злагодження різнородних противенств, хоч поступають нераз всіляко, залежно від їхнього загального напрямку — „капіталістичного" чи „робітничого". Часопис, що хоче бути в цих справах „справедливим", часто наражується на закид сторонничости в один чи другий бік. Як такий часопис скритикує часом якийсь страйк, що не є начасі, знаходяться зараз такі, що назвуть його „ворогом робітничої справи!", як піде проти інтересів підприємців, йому закинуть демагогію і підбурювання проти суспільного ладу і т. п. Оце є трудноші, які стрічає теж і пересічна людина, коли хоче справедливо розглянути те, що тепер називається „робітничим питанням".

Є ще й другий бік справи: Робітниче питання перестало бути чисто професійним питанням. Воно переходить часто на суто політичне питання, яке заважує нераз у відносинах в державі, а навіть і на міжнародній арені. Для вирішування таких робітничо-політичних питань треба мати не лише теоретичне обзнакомлення з різними ділянками праці, але ще й мати талант відчування одної чи другої робітничої ділянки. Що станеться, наприклад, з шахтярами в копальнях вугілля, як в різних підприємствах заведуть отоплювання нафтовим олієм? Тут, як виходить, оборона інтересів копальників звязана з обороною самих копальняних підприємств, щоб втримати їх як варстати праці. Щодо цього робітничі інтереси сходяться тут з інтересами підприємців.

Уже ці два приклади вказують на трудноші при обговорюванню складного робітничого питання. Чим дальше воно буде ще більше складне, поки дійде до цього, що воно перестане бути розглядане виключно з точки подажу робучої сили і заплати, а буде вирішуване як пересічне і природне життеве питання кожної людини і всього людства. Тоді перестарілим стануть такі поняття як „приятель" чи „ворог" робітничої справи, бо „робітниче питання" буде досліджуване науково і практично в такий самий спосіб, як досліджуємо, наприклад атомову бомбу, що може бути вжита для руїни людства, але так само і для його добра.

ПРОКЛЯТТЯ ІСТОРІЇ

„Перебю всю братію мою і заволодію над цілою Русю". Цими словами Святополка Окаянного малощо не зачинається історія України. Святополк, найстарший син творця української великодержави Володимира Великого, вже на переломі X. і XI. сторіч започаткував те, що до сьогодні висить прокляттям над українським народом. Цей малий син насамперед збунтувався проти свого великого батька, а після його смерти почав Каїнову роботу братовбивства, хоча на Україну вже насувала грізна орда печенігів. Убивши руками післаних душогубців своїх братів Бориса, Гліба і Святослава, Святополк програв битву з четвертим братом Ярославом і „повернувши плечі, утік". Він пропав не тільки з поля бою, але й з обрію історії. Літопис оповідає, що він, мов Каїн, ніде не міг зупинитися, утікаючи куди очі несли перед своїми месниками і перед своїм власним сумлінням. Перебіг землі ляцьку і чеську та згинув десь на пустелі. А з його могили мав підніматися нестерпний сморід, як знак кари за всі злочини, що їх поповнив ради влади. Літопис назвав його „Окаянним" і таким він залишився в памяті народу та в історії. Засоби, якими він намагався здобути владу, були навіть в тогочасному світі понад міру дикі і нікчемні: братовбивство.

Злочини Святополка Окаянного були переворoдним гріхом української історії. Від того часу пройшло вже майже тисяча років і на протязі цілого того тисячеліття тягнуться червоною ниткою злочини Окаянного. Прокляття історії за цей первородний гріх тяжить Гімаляями над українським народом.

Княжі міжусобиці та боротьба за владу, наспілку з накладанням та нападами ворогів були головною причиною упадку української княжої держави. З розвитком суспільства почало розвиватись теж політичне окаяння, поширюючись з осіб на групи і партії. Відкрийте історію України і в ній майже не має розділу, аби побіч сягаючих під небо вершків слави і геройських діл не було безодні більшого, чи меншого окаяння, як не на політичному то на релігійному, чи' іншому глі. І завжди та сама боротьба за владу, ті самі підшепти й інтриги ворогів і завжди той самий кінець: річки крови, гори трупів і чуже панування та тріюмф ворогів. Як між Володимиром Великим та Ярославом Мудрим був Святополк Окаянний, так в тіні Виговського бачимо Пушкаря, що коштувало Україну біля 50,000 жертв в людях, Тетерю і Брюховецького та Сомка і Золотаренка, Дорошенка і Многогрішного, Самійловича та Юрася Хмельниченка, за Мазепи Кочубей; Орлик і Скоропадський, Лівобережжя і Правобережжя, Наддніпрянщина і Галичина, православні й уніяти, над усім цим тяжів якнебудь гріх Окаянного.

За прикладами найбільш погубних наслідків внутрішньо-політичної боротьби та боротьби за владу в історії України не доводиться довго шукати. Брат підносив руку на брата і, якщо не втопив в братнє серце підставленого ворогом ножа, то держався з ним за чуба так довго, аж доки ворог не „помирив" їх обидвох під одним своїм чоботом. А вони, брати рідні, дуже часто продовжували чубитись на радість та потіху ворога.

Прокляття Окаянного висить над українським народом і сьогодні. Власне тоді, як над землею українською мав вдарити грім з надвислої ще від першої світової війни хмари, як запалився воєнною пожежою цілий світ і нові можливості повстали для поневоленого віками народу, відізвався знова голос Окаянного: Перебю всю братію і заволодію над цілою Україною. І пролито чимало братньої крови, але над Україною заволодів ворог. А братія дальше якнебудь перебивається та чубиться під чоботом одвічного ката.

Аж після закінчення війни дійшов на цю вільну землю сморід з могили Окаянного. Ради і в імя чого пролито братню кров? Звідкіль взялось стільки ненависти брата до брата, звідкіль та в імя чого стільки завзяття і нетерпимости? Чи не досить Україні окаянних Мануїльських?

„Життя жорстоке, як вовчиця" — пише поет. Боротьба за те життя безпощадна. Але жорстокість і безпощадність у випадку внутрішньо - українського окаяння не має нічого спільного з боротьбою за життя. Власне боротьба за життя, за самозбереження, диктувала б цілком що іншого. „Як горять джунглі, звірі не кусаються" — звучить відомий соціологічний закон. А українці навпаки, чим більше загрожена їхня батьківщина, тим більше безпощадно і тим запекліше вони зводять свої порахунки. Аби це ще були „свої", а то дуже часто ще й винайдені, або створені ворогом.

Вже другий рік від закінчення війни дожидаємо тут вістки, що наука історії справді не пішла до бука, а тільки до голов наших братів в Европі. З увагою слідкуємо за кожним кроком на шляху до оздоровлення внутрішніх відносин, вітаємо як велике свято кожну вістку про взаємне зрозуміння про кожний найменший прояв братньої любови і солідарности, про впорядкування внутрішніх відносин та обєднання всіх сил і енергії власне на боротьбу за самозбереження та для дальшого прогресу. Але як же мало цих вісток. Створення Координаційного Комітету прояснювало атмосферу, вливало нову надію. Але швидко після того наспіла відомість, що одна група нагло вважала за відповідне з цього комітету виступити.

Друга вістка, що радістю наповнила б усіх, це комунікат двох студентських централь на скитанні про намагання створити одне представництво. Чи буде воно створене й на як довго, дотеперішня практика і досвід не дають причин до завеликого оптимізму.

Але вістки про спроби порозуміння і наладнання по братньому братніх справ, є справді білими круками серед чорної хмари вісток про взаємні непорозуміння й крамоли аж до окаяння включно. Напади на редакцію, потурбували поета, розігнали зібрання і т. п., це все „дрібні" випадки, які належать до порядку дня. З Лондону наспіла вістка, що в наслідок „релігійної боротьби" між православними і греко-католиками в таборі ім. Лисенка в Ганновері, УНРРА і військове управління рішили поділити табор на дві релігійні групи та переселити і розмістити одних і других. Центральне Допомогове Бюро в Лондоні робить всі заходи, щоб до того не допустити, бо це могло б поширитися на всі українські табори.

Ради чого й кого ця „боротьба"?

Інша вістка: кілька місяців тому боевики одної групи революційної мали зустрітись на кордоні України з боевиками другої групи тої самої організації й одні одних „привітали" стрілами з пістолів. Що це означає, чия злочинна рука криється за тим усім, ради кого й чого брат на брата руку підносить? Прокляття історії висить над знедоленим українським народом.

Нікого не обвинувачуємо і нікого не обороняємо, не знаючи цілости справи. Але не маємо слів, щоб напятнувати всякий злочин Окаянного, звідки він не походив би.

А до Вас, брати наші в Европі, кличемо ще раз в імя розпятої України та її скривавленого народу і для Вашого власного спасіння: скиньте прокляття історії, залишіть внутрішні крамоли.

Юрій Тис.

ПЕРГАМЕНИ

4)

— Як це було й думав тисяцький — так недавно це, а так здається далеко відплило це величаве свято у Княжому Дорогичині. Сонце — сонце, уся княжа рада, дружинники і народ. Куди оком кинути, люду різного із Волині, із галицької волости, з Полісся. Люд стояв весняні квіти на валах, вічні вогні горіли на городнях і острогах на хвалу Божу, єпископи, світські і чорне духовенство засилало молебні в небеса. Книжники і віщуни пророчили велику хвалу землі руській, а світ горів надією і щастям.

Із собору вийшов князь Данило, єпископи несли корону, скиптр і королівський вінець і могутній голос лунав по широкій даниловій дідизні:

„Сину мій, прийми від нас вінець королівства".

Це читали тоді письмо Найсвятішого Отця. Від того дня, корона, скиптр і вінець у королівському скарбі і там теж пергамин Володаря Церкви.

Батій наслав нові тисячі шпигів, кинув нові міхи юдиних грошей, але король зумів заспати великого Монгола. Будував городи, укріпляв їх, сипав вали, ставив остроги.

„Не осоромимо землі нашої" — говорив Король Данило і молодь гонила на конях, стріляла з луків і пішки ходила з рогатинами. Набирав король бояр із чорного люду, пасував нових рицерів, роздавав нові достоїнства. А коли усе було готове поїхав він, тисяцький Богдан по відповідь.

І привіз її!

Розступилися двірські достойники і тоді побачив Богдан: Відкриває дворський велике здобне пуздро і кладе на темний добовий стіл, щось ясне, радісне, жемчужне.

Корона! Скиптр! Вінець!

— Це в честь мойого посланства! — думає гордо Богдан.

А побіч королівських клейнотів лежить звинений пергамен. Це той сам, із Дорогичина, що в ньому лише кілька таких теплих радісних слів:

„Сину мій..."

Відкриваються важкі двері від королівських покоїв і розсуваються важкі надверні килими.

Чому такий блідий печатник? Чому тремтять його руки і шкляні очі не бачать нічого? Чому голос його такий...?

„Святий Отець не може дати помочі...ф"

Боже — Боже!

Якась страшна тиша давить світ і повітря загусло непорушно. Станув час, щось переивалювалося у безвісті, світ потемнів у бездонній крутіжі. Несамовите призначення реготалося жорстоко над нещасною землею. Кріваві кигті Кублая, далекого хана-ханів простяглися темним маревом над бідним самітним народом.

— Ні Святий Отець, ні німецькі герцоги, ні ломбардський союз! —

А може найдеться хтось? Може далекі славяни, що сидять по західних лісах? Може германські варвари півночі? А може країни які невідомі?

Погуба!

Чорним плазом закрався смертельний жах у душі, ввижалися нові тумани незлічимих вершників сходу, зойки і проклъони люду.

— А може? Пригадалися тисяцькому інші сили, що він пізнав їх у далекій чужині. Може нова наука славетного бакаляра, доктора ангелікуса, домініканця Томи, ґрафа з Аквіну? Наука про любов, про давні правди, Арістотеля, про те, що не може бути прірви між граними словами а вчинками? Про справедливість, розум і Божі закони? Новий дух ішов містами Европи і не один Тома проповідував нові науки! Може там є рятунок? Може ці сили порушать сумління світу?

Але згадав зараз же тисяцький, яку пропасть бачив він між словами, що плили із саль молодих ще альма матер та вчинками могутніх цього світу.

...Ні, і тут не найдеться нічого, і звідти не приходить ні промінь надії.

Погуба! Погуба!

Печатник поступив кілька кроків вперед.

— Сказав Найясніший Пан — промовив тихо: — Не осоромимо землі нашої! Я перед Вами, а поляжу головою, тоді промишляйте.

Схопили руки держадла мечів, зціпеніли серця.

— Де Твоя — там наші положимо — схилилося спалене чоло тисяцького Богдана.

Опустіла королівська кімната. Порожньо і самітно золотіла жемчужна корона, скиптр і королівський вінець.

Білів звинений пергамен: „Сину мій..."

Останній промінь сонця ударив крізь відкриті вікна золотим вістрям. Замерехтіли коронні жемчуги і червоні рубіни, краплі багряної крови кинули кристальні відблиски по темній комнаті.

Від сходу надходила ніч.

Тоді десь у лісових нетрях ворожили старі діди, сиві волхви, що жертви ставили прадідним богам. Палили евшан — зілля і старечими блідими очима вдивлялися у віщі опари. Бачили картини сивої давнини, бачили сонце, корону і рубінові краплі крови. Бачили прийдешні віки боротьби і сліз, перемог і зневіри.

Розяснилися сумні картини і зникли темні примари. Волхви піднесли віщі очі до зоряного неба і простягнули вихудлі рамена у безмежній вдячності богам.

Неземські сяйва променіли із жорстоких картин паленого евшан-зілля і на ввесь світ сповіщали безсмертні слова:

„Не осоромимо землі нашої".

(Кінець).

Лік проти реакції — ліпша демократія

Кожний розважний громадянин усвідомлює, що в цій країні є такі сили, які працюють під цю пору для того, аби підірвати основи демократичного устрою та замінити його тою чи іншою формою тоталітаризму. Загальна повоєнна несталість, як також особливі економічні, соціяльні, релігійні та міжнародні справи, уможливили тим силам здобути деяку підтримку.

Геральд Л. К. Смит, один з найбільш небезпечних провідників протидемократичних елементів в цій країні, ще замчасу передбачав сучасне положення й плянував як його використати в своїх цілях. Ще в 1944 році він казав: „Мій час настане після війни... як загальне положення буде зле в наслідок інфляції, безробіття, продажі фармерських господарств й країні націоналісти прийдуть до влади... Коли настане хаос, я буду провідником..."

Після Дня Перемоги, антидемократичні сили вийшли на поверхню, так як обіцяли, як плянували, та ведуть свій напад на демократію. Чимало з їх організацій ставлять своїм негайним завданням заволодіти тим, що Джон Рой Карлсон називає „найбільшою цінністю Америки — думкою ветеранів". В новій книжці „Заговірники" Карлсон називає ті організації, пише про їх працю та відкриває їх цілі.

Рід американського націоналізму, який ті організації намагаються встановити, є подібним до гітлерівського, а його головним завданням є відкинути, подолати американський ідеал влади, влади народу, для народу і силами народу. Того роду націоналізм встановлює поняття про панюучу расу, панюючу філософію, панюючу культуру. Він має гасла: „Америка для американців", або „Америка перш за все" — наподоблювання гітлерівського „Німеччина для німців".

В перш рядах реакційних націоналістів того роду є ті, які думають, що „американським способом" можуть користуватися тільки члени англо-саксонської „аристократії" — господарської та соціяльної.

Провідники тих анти-демократичних, небезпечних сил сперечаються поміж собою за впливи серед ветеранів, кожний намагається перетягнути ветеранів на свій бік. Авторові „Заговірників" вдалося проникнути в саму середину тих організацій та придивитися до способів, якими ті вороги демократії притягають ветеранів до своїх цілей. Він каже: „Молоді, вражливі, війною вишколені люди, можуть легко піддатися небезпечним, злим впливам... Їх можуть вжити як основу для розбудови ненависти".

Як окремі особи, так і організації, що працюють для відродження цього повоєнного реакційного націоналізму, мають одне спільне: всі вони проповідують ненависть. Ненависть живе з упереджень, самолюбства, незадоволення, непевности. Ненависть до ніґрів є її складовою частиною. Але на тому не кінець. Ненависть до ніґрів тягне за собою ненависть до чужинців, до католиків, до евреїв, до робітників. Це є тактика „діли й пануй", яку вживав Гітлер — спочатку відокремити якусь групу, а тоді обезсилити її, та перейти до другої групи.

Розпалюють ненависть такі організації як Ку Клукс Клан, що відновив свою діяльність в багатьох південних та в деяких північних стейтах; так звані групи „Матерів" (перша з них — „Ми, Матері, мобілізовані для Америки"); „Колумбійці, що наслідує досить виразно нацистів; деякі організації ветеранів, які не мають нічого спільного з поважними, знаними організаціями ветеранів, та деякі окремі особи.

Типовими точками програми одної такої організації є слідуючі: 1. „заборонити іміграцію до Злучених Держав на десять років та 2. „ніхто крім роджених американців не може бути вибраним чи призначеним на відповідальне становище в Злучених Державах".

Націоналістичним поглядом такого роду є заява одного бувшого сенатора, який казав: „Я завжди був націоналістом. Я є проти всякої іміграції. Я є проти того аби чужинці приходили до Америки". Порівняймо цю заяву з заявою шикаговського епископа, Бернарда Дж. Шейла, який казав: „Американським ідеалом є братерство свобідних людей... Відповідю на загрози фашизму має бути не пословлення демократії, а її зміцнення".

Як можуть американці помогти втримати основи демократії та її установи? Як окремі особи, американці можуть: 1—вступити до якоїсь демократичної групи; 2—висловлювати виразно свої демократичні погляди чи то в промовах, чи пишучи до конгресменів, або до часописів; 3—противитись дискримінації, хоч би це не торкалось нас особисто, бо наколи сьогодня відмовлено користування вигодами демократії одній особі, завтра може це торкатися всіх, 4—боротися проти зажерливости, підкупства.

Як Америка залишиться сильною, то зараза тоталітаризму, що намагається проникнути в саму кров народнього життя, не зможе втриматися та поширитися.

Як казав автор „Заговірників": „Америка творена людьми, що представляли з себе поверх 50 різних культурних напрямків та яких дванадцять вірували — людьми, що не хотіли ходити в ярмі европейських тиранів — стала багатою й живучою як жадна інша країна. Тим пояснюється націа винахідчивість та наша сила. Нашим завданням на будуче має бути: відновити ту співпрацю, яка обернула Америку з бездорІжної дикої пустки у найбільшу державу на світі. Та сама спільна праця зробила з Америки індустріального велитня. Часом були випадки дискримінації, несправедливости, але була й співпраця поміж ірляндськими іміґрантами, які працювали на залізницях, та італійцями, що проклали чимало наших головних шляхів, іміґрантами з середньої Европи, які розпалювали вогонь в доменних печах; поміж англо-саксонами з короткими іменами і громадянами з тяжкими до вимови іменами та загартованими обличчами при праці в новій батьківщині. Америка створена на загальній вірі у вічне приречення нашої країни".

Загальна Рада — ФЛІС.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

БОФАЛО, Н. Й.

З срібного ювилею на скитальників.

В неділю, 24. листопада громадяни з Бофало та околиці пошанували заслужених громадських діячів і членів У. Н. Союзу — Дмитра і Анастазію Стефанюків — з нагоди 25-ліття їхнього подружого життя. Свято відбулось у парохіяльній галі. Отворив його молитвою о. Козоріз, що виголосив пізніше довшу промову про заслуги Ювилятів на народнім і церковнім полі, про їхню ідейну працю в різних організаціях. Товстмастер, гром. Слотюк подав дати з життя і діяльности Ювилятів, яких гості пошанували повстанням з місць. Потім промовляли члени рідні, що прибули з дальших сторін, з Канади, з Філаделфії та інших міст. Говорили бесідники, що представляли різні організації: М. Гах від парохії св. о. Миколая, І. Була від 127 від. У. Н. Союзу, М. Коломан від Відділу Союзу Українок, І. Коломан від Ситизенського Клюбу, М. Сорока від У. Н. Дому. Всі вони говорили про народню працю Ювилятів та складали побажання. Товстмайстер зложив подяку тим, що зайнялись гостиною, а о. Козоріз попросив згадати за українських скитальників. Збірку перевів Комітет і вона принесла $90. По обдарованні Ювилятів дарунками промовляли ще Ювилити, п. Стефанюк і дружина, що дякували за таку щиру і милу гостину. Потім Ювилятка зачала роздавати коровай — з поцілуями. Далі понеслись співи і заграла музика до танцю. Тостмайстер подякував за примірну забаву і пошанування народних працівників.

Жертвували: Д. Стефанюк $10; по $5: І. Коломан, В. Рудик; по $2: П. Замойський, А. Слотюк, С. Заремба, С. Макух, Й. Сполітакевич, М. Бранітський, Ю. Баран, Е. Неміра, О. Миколайчук; по $1: о. В. Козоріз, п-ні Козоріз, Н. Багала, Л. Курпіта, М. Гах, Г. Цьопик, В. Цьопик, І. Гут, П. Стецюк, С. Мозел, С. Спайлук, Л. Стець, Новосядлий 1, Новсядлий 2, Новосядлий 3, О. Слабик, І. Гах, Е. Тимкович, О. Кілин, Цурковська, П. Сукмановський, М. Вітрова, М. Муціковський, М. Левицький, Г. Палінський, Н. Снайчук, М. Рудик, І. Рудик, І. Була, А. Когут, М. Сорока, І. Пастернак, А. Студенна, Захарко, С. Макух, В. Бень, А. Соловей, Е. Бурштинський, Т. Калина, Й. Смолінський, Г. Кіналь, Г. Стефанюк, А. Хтій, І. Лютий, С. Град, П. Володка, С. Боднар, М. Ридзак, Й. Заяць, Р. Семанчук, С. Пець, А. Муціковська, Решта дрібними.

М. С.

—о—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

З річних зборів на добрі цілі.

Річні збори Бр. Св. Володимира, від. 130 У. Н. Союзу, відбулися в суботу, 28. грудня 1946. З цих зборів винесли всі найкраще враження, бо справоздання уступаючого уряду виявило у всіх ділянках праці найбільший успіх за всі роки існування Братства. З днем 31. грудня 1945 було готівкою $9,029.57, а з днем 28. грудня 1946 було $10,271.92. — Чистий прирiст виносить $1,242.35.

Уступаючий предсідник Павло Стахів, працював як предсідник 10 літ, а як касієр 15 літ. Знеможеного віком і тяжкою працею заіменовано Почесним Предсідником Братства на ціле його життя. Касієра, Миколу Підгайного, заіменовано „Почесним Історіком" нашого Братства на ціле його життя.

На рік 1947 вибрано уряд, в котрого склад ввійшли вже тут роджені, а це: предсідник Йосиф Марків, містопредсідник Петро Слободян, касієр Михайло Кравчук, заступник, Стефан Турчин, секр. фінансовий Катерина Коваль, заступник Павліна Конюх, секр. рекордовий Іван Серединський, заступник Іван Тимців; контролори Василь Вересюк і Андрій Турчин, прапорні: Теодор Сеньковський і Василь Малик; надзирателі хорих: Петро Малець, Нік. Козуляк і Дмитро Стешин. Тростіси: Іван Солтис і Михайло Гаврилович.

Вчасі вільних внесків і дискусій ухвалено дати на рідну школу при церкві Св. Юра $25. Присутні зложили на добродійні цілі $70, а це: Микола Кравчук $10; а по $5: Іван Тимців і Нік. Дзюма; по $2: Н. Підгайний, М. Коваль, П. Слободян, А. Тинецкий, С. Турчин, В. Ничка, М. Кравчук, Н. Марків, М. Гаврилович, А. Табака, Й. Марків, Н. Чубатий, Й. Падера, Й. Серетний, П. Малець, І. Ковалишин, Т. Безкоровайний, Й. Ревега, А. Горішний, І. Серединський; по $1: В. Малик, І. Солтис, П. Стахів Й. Патва, Н. Козуляк, С. Сакман, Т. Сеньковський, Д. Стешин, В. Одинський, Г. Гладкий.

Передано по $35 до Українського Конгресового Комітету і Зл. У. А. Д. Комітету.

М. Коваль, секр.

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЗНАЧИТЬ, НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

Як пишуть рецензії у Совєтах?

„Літературна Газета" з 15 серпня 1946 помістила рецензію на фільму „Клятва" під наголовком „Фільм „Клятва" — велика перемога радянського мистецтва". У цій рецензії пише Олександер Копиленко при кінці так:

„Ви простежте за глядачем. Яким захопленням, відданістю горять тисячі очей, коли на екрані з'являється товариш Сталін. Декотрі мимоволі схоплюються з місця, неначе зараз кинуться вперед до нього, до улюбленого вождя, до того, кого вони носять в серці. Люди забувають, що перед ними картина, умовності кіно, бо любов сильніша за ці умовності.

Я дивлюсь на картину „Клятва" вдруге...

Біля мене сидить мати з хлопчиком. Вона вся в руховi вперед, коли з'являється Сталін. Губи її щось шепочуть. А хлопчик, років дев'яти, раптом простягнув руки вперед і підхопився з стільця... Не відриваючи очей від екрана, малим самим рухом правої руки вгамовує сина. Але він, невгамовний, говорить пошепки: —

— Мамо! Сталін!

Так живе вона, всепереможна любов до того, хто є втіленням держави, партії, перемоги, щастя народів і кожної радянської людини".

В такім дусі написані всі інші „рецензії", які мають такі наголовки: **Симфонія віку** (автор Яків Городской), **Літопис наших днів** (Григорій Поляничко), **Наша сила** (Платень Воронько), **Епохальний фільм** (Давид Гофштейн), **Про найдорожче** (Микола Строковський).

Повно про цю фільму таких похвал і в інших газетах і з інших міст.

„Літературна Газету" підписує „Редакційна колегія" в такім складі: Л. Новиченко (відповідальний редактор), І. Золотоверхий, М. Рильський, М. Ушаков, А. Шиян.

ПОМЕР Б. Р. ЗАКЛИНСЬКИЙ

Богдан Романович Заклинський помер весною 1946 р. у Львові, в 59 році життя. Відомий він як член Академії Наук, етнограф, письменник, педагог та суспільний діяч.

Богдан Заклинський походив з відомої родини працівників науки та культури. Цікавлячись народнім побутом, з шістнадцятого року почав збирати матеріяли народньої культури та усної словесности. Скрізь, куди б не кинула його доля, де б не бував, не залишав своєї улюбленої праці. Все життя Заклинський перебував у тісному звязку з працівниками етнографії та фолкльору. Його численні праці поміщувалися у виданнях Наукового Товариства ім. Шевченка, деякі вийшли окремими виданнями. Багато писав він також і для дітей. Дрібні вірші та оповідання вміщував у галицьких та закарпатських дитячих журналах.

Справа виховання лежала Покійному глибоко на серці й він зі задоволення учителював у різних закутинах рідного краю, а також якийсь час у Львові. Його численні учні носять у своєму серці теплу згадку та почуття вдячности для нього.

Богдан Заклинський, будучи невтомним збирачем української усної словесности, видав чимало збірок і розвідок з цієї галузі. Його матеріялами користувалися, між іншими, наші найвизначніші знавці етнографії, як Іван Франко та Володимир Гнатюк. Про Заклинського оба вони згадували з вдячністю в передмовах до своїх збірників. На дружні відносини з Іваном Франком вказує їхня взаїмна переписка, як також листування з українськими письменниками, Ганною Барвінок та Христею Альчевською.

З великим жалем попрощали його товариші по праці, науковці, педагоги, але і усе українське громадянство.

Що писала "Свобода" тому 40 років?

31. січня 1907 р.

УКРАЇНСЬКІ СТУДЕНТИ ГРОЗЯТЬ ТЕРОРОМ.

„Шікаго Дейлі Сошіялист" пише: „Українські студенти у Львові збунтувалися з цеї причини, що подавляюче число місць у пpаламенті призначено полякам на підставі нового виборчого закона. Посол Будзиновський заявив, що цей вибух є першим актом систематичного терору. Він каже, що в найближчій майбутності студенти вжиють револьверів і бомб, а трупи лягуть перед львівським університетом, доки українці не дістануть справедливости".

7. лютого 1907 р.

СІМ ЛЮДЕЙ З ГАЛИЧИНИ ЗАМЕРЗЛИ НА СМЕРТЬ У КАНАДІ.

Як сповіщають з Виніпегу в Канаді, поліція з Ст. Боніфейс найшла пятьох мужчин, одну жінку й дитину замерзлих у степу. Всі вони походили з Галичини. Вони покинули залізничий потяг в Старбрук і пішли в степ, де їх постигла смерть. Дитина давала ще слабі признаки життя, коли її найшли. Тоді, як вони вийшли з потягу, був мороз 40 ступнів нижче зера.

ПРИЇЗДЯТЬ І ВІДХОДЯТЬ...

Минулого вівтірка приїхав до Ню Йорку о. Петро Лучечко з Галичини. Він перебуває тимчасово в домі о. Констанкевича в Шамокін, Па.

Дня 5. ц. м. відбулися в Ню Йорку похорони Миколи Потоцького, одного зо складачів „Свободи". Мав літ 16, походив з Сифтон, у Манітобі, в Канаді, де живуть його батьки. Робив якийсь час у „Канадійськім Фармері" у Виніпегу, а коли там вибух страйк, приїхав до Скрентону і почав працювати при „Свободі". Помер від запалення легенів, получених з наглою чахоткою. Похоронено його на цвинтарі св. Тройці в Брукліні.

Громада Савт Форк, у Пенсилвенії, потерпіла велику втрату 23. січня, бо тоді помер Іван Р. Рифик, парафіяльний касієр. Він уродився в 1864 р. в Порачу, Списької столиці, на Підкарпатті, до Америки приїхав 1883 р. У Савт Форк заложив крамницю, а за його стаpанням зорганізовано парафію в цій громаді, де парохом є о. М. Підгорецький. Місце при церкві на 14 парцель і дім вартує тепер $20,000. В похоронах взяла участь американська банда. На церкву записав небіжчик $400, а оставшій жінці і 9 дітям полишив гарний маєток. Похоронний обряд відправили о. М. Балог і о. М. Підгорецький.

ГАЗЕТИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ БІБЛІОГРАФІ.

Редактор Української Бібліографії у Львові, Іван Ем. Левицький, прохає прислати йому такі перші американсько-українські видання: Часопис „Америка" з 1887 і 1888 р., видавану о. І. Волянським; „Новий Світ" часопис, що виходив у Джерзі Сити в 1891 заходом о. Гр. Грушки; „Русское Знамя", часопис видаваний о. Грушкою в Джерзі Сити в 1891; „Свободу" з рр. 1893, 1894 і 1895; „Американскій-Рускій Вістник" з Маганой Сити, Па., з рр. 1892 і 1894, і деякі числа з 1893 р. Крім того прохає ред. Левицький прислати йому всі українські друки, які появилися в Америці в рр. 1887—1900. Хто не може або не хоче прислати таких речей, хай напише, як такі видавництва виглядали. Адреса: І. Е. Левицький, вул. Руська ч. 20 (Дім Дністра) у Львові.

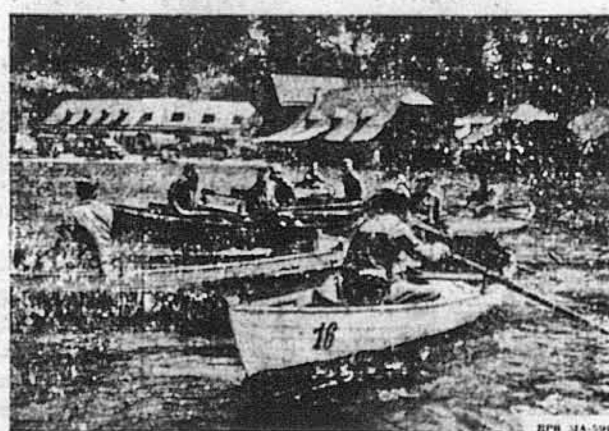
ЗАКЛИК!

ДО ВІДОМА ВСІМ НОВОПРИБУВШИМ УКРАЇНЦЯМ!

Ініціятивний Комітет Самодопомоги нових Іміґрантів-Українців просить усіх, що приїхали до Америки після останньої війни, зголоситися якнайскорше на адресу: H. E. ZEKAN, P. O. Sta. D, Box 276, New York 3, N. Y., і прибути на зібрання в неділю, 16. лютого 1947, в 3-ій год. пополудні, в домівці „Негайної Помочі": 144 East 7th St., (партер), Ню Йорк (між Евеню А і Б).

Ініціятивний Комітет.

Boating Seems Great Fun to These Regulars

When it's time to relax during a well-earned furlough, these Army Regulars at Lake Koeningsee, Austria, take to boating, and find it great sport. For young men between 18 and 34 years of age, inclusive, enlistment in the Regular Army offers travel, recreation, adventure, and comradeship.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо з початку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

ГРУПА: ЛИСТИ ДО:

5180. Демянчук Володимира і Михайлини від Демянчук Тита зі Скалата.

5181. Бурка Степана, Струсь Ксені (Бурка) і Михайла з с. Воробник Шляхоцьких, Кросно, від Бурка Василя.

5182. Надиш Олександра з с. Висоцка Вижного, Турка, від Мендзик Юлії.

5184. Пелеш Теодора з с. Перунка, Новий Санч, від Пелеш Андрія.

5185. Кадлубицька Теклі і Макарів Марії з с. Шири, Збараж, від Антонюк Павлини.

5186. Похмурський Федора з с. Водники, Львів, від Похмурський Богдана.

5187. Андрушак Юрка, Степана, Михайла і Рузі з с. Стебник, Дрогобич, від Андріяшин Василя.

5188. Крохмальний Андрія і Андрія від Левицька Марії з Кроватії.

5189. Ткачук Володимира і Бориса з колонії Гнідава від Когут Олександра.

5190. Друзак-Драгущак Петра з с. Середне-Велике від Фанок Михайла.

5191. Кіселиця Івана з с. Рибно, Косів, від Кіселиця Михайла.

5192. Яремко Костя з Жегестів, Новий Санч, від Яремко Михайла син Артема з Волині.

5193. Бек Андрія, Івана і Марії з Чорткова від Панкевич Михайла з Чорткова.

5194. Моляцкий Теодора, Михайла, Петра з Новосілок, Яворів, від Моляцкий Івана-Денис з Судової Вишні, Мостиска.

5195. Василецький Івана з Теребовлі від Курилось Володимира.

5196. Гриник Василя і Степана від Ратич Любомира з Рогатина.

5197. Мельник Петра і Минодори з с. Завадки від Когут Михайла.

5198. Андрушко Емілія від Ліщинська Ярослава зі Львова.

5199. Райца Павла з с. Слобода Золота, Бережани, від Райца Мирослави.

5201. Нагурський Ф. від д-ра Мричко Василя.

5202. Петришин Олександра з с. Таврів, Бережани, від Псуй Анастазії і Володимира з с. Слобідка, Тернопіль.

5205. Вавринюк Марії від Ільків Льва з с. Острів, Львів.

5207. Козарук Якова від д-ра Витвицький Василя з Коломиї.

5209. Лазорик Гната з с. Кути, Косів, від Гілевич Володимира.

5211. Толянська Анни, Левчик Марії і Анастазії, Бринкас Йосифа і Михайла, Хорищина Анастазії, Билог Мамрика з с. Воді Ниж., Сянік, від Шубяк Анни.

5213. Щебецький Льва з с. Хартонівці, Заліщики, від Щибетюк Льва.

5214. Харковий Давида, від Харковий Степана, син Василя.

5215. До свояків з Чернихова і с. Дзвиняч, Заліщики, від Базюк Стефанії, внучка Степана Рудакевича.

5217. Лаврентюк Василя з с. Притулівка від Мисинкевич Якова.

5218. Олійник Костя з села Вишнівчик, Перемишляни, від Олійник Петра.

5219. Баган Михайла з с. Лодина, Сянік, від родини Фик Теодора і Анастазії.

5220. Олісневич Йосифа з с. Берест, Новий Санч, від Головяк Іванни.

5221. Сливинський Павла з с. Гнатковичі, Перемишль, від Сливинський Йосифа.

5222 а). Хмара Григорія від Хмара Олександра.

5222 б). Мартинець Івана, Гаврилко Миколи, Яворський Михайла від Мартинець Володимира з Богородчан.

5223. Бордун Олени і Катерини зі Снятина від Бордун Василя і Москолюк Івана.

5224. Гончар Івана з с. Циків, Перемишль, від Гончар Івана.

5225. До односельчан з с. Молодьків і Зелена, Надвірна, від Іваньків Юрія.

5227. Красневич Теклі, Платко Панька від Платко Марії.

5229 а). Проць Петра від Попіль Ярослава з с. Соловці, Самбір.

5229 б). Білинська-Карконевич Марії від Білинський Осипа з с. Білина Вел., Самбір.

5230. Корнель Марціна з с. Підвір, Золочів, від Марців Семена.

5231. Кубів Марії (Миндюк) з с. Янкинці, Тернопіль, від Миндюк Михайла.

5232. Сорока Михайла з с. Вільшаниця, Ліско, від Сорока Андрія.

5233. Куник Михайла з с. Задвіря, Перемишляни, від Куник Павла.

5235. Мацьків Михайла, Подільник Степана, Витвицький Івана з с. Нинів від Подільник Михайла з с. Лукавиця, Стрий.

5236 а). Лесюк Еви і Миколи, Лилюк Уляни, Сайдак Насті з с. Лівчеці, Жидачів, від Гутковська Марії, Розалії і Степанії

5236 б) Шевчук Михайла, Фльоріяна, Траяна і Леонори з с. Гоголина, Чернівці, Соколюк Василини, Івана, Анни і Дмитра з с. Заставна від Сорочинська Марти.

5237. Шульц Анни, Левіш Анастазії, Цимбалко Еви з села Поздяч, Перемишль, від Романа Марії (Цимбалко).

5238. Дженсен Міли від брата Чир Максима.

В. 5239. Плеско Томи і Наума з с. Паросяни від Плеско Лікерії.

5240. Можиловський Степана з с. Рогізи, Яворів, від Вишар Степана.

5241. Кієц Михайла, Ванцяк Семена з с. Жидовське і Ростін, Ясло, від Кієц Василя.

5242. Кривуцький Григорія і знакомих з с. Чижів, Золочів, від о. Кривуцький Мирона.

5243. Олійник Оляники з с. Надії, Долина, від Олійник Марії.

5244. Штик Василя, Зофії, Катерини, Дроздик Івана і Миколи, Куліковський Миколи з с. Волиця і Застіноче, Теребовля, від Ділух Анни (Славсько).

5245. Негрич Параски, Бойсун Насті з с. Березів Виж., Коломия, від Чаплинський Миколи.

5246. Саламан Миколая Івановим, від Кицак Володимира Йосипович.

5247. Сима Андрія і Катерини Гривняк з с. Середне Вел., Сянік, від Карпишин Михайла.

5248. Колечник Федора від Наріпний Олександра.

5249. Барвінський Василя від Новосельський Гілярія з села Тустоголови, Зборів.

5250. Ясінський Степана з с. Тирява Вол., Сянік, від Тришневська Юлії.

5251. Меньо Федора з с. Либохори, Турка, від Меньо Луція.

5252. Лисовський Петра і Михайла з с. Устянове, Дуляк Миколи від Вацюк Івана.

5253. Ярема Івана з с. Хлудно (Березів) від Ярема Йосифа.

5254. Монастириська Галі зі Самбора від Гординська Марії (Стецик).

5255. Савченко Петра Савовий з с. Цебермашівка від Пиндик Семена.

5256. Висоцький Василя з с. Пиповичі (Самбір) від Висоцький Миколи.

5257. Рожелюк Василя з села Копільники, Бучач, від Ткачук Петра.

5258. Лисаковський Павла від Лисаковський Станислава з с. Вікно (Скалат).

5259. Сагідко Андрія Михайлович від Сагідко Івана.

5260. Тимчій з села Дуліби (Стрий) від Бородайко Ірини (Проць).

5261. Галабун Миколи і Михайла з с. Молинова (Мостиска) від Галабун Ілька.

5262. Гінка Степана від Гінка-Василя з с. Люблиця Ст. (Любачів).

5263. До кревних і знакомих зі Зборівщини від Вальчикевич Володимира.

5264. Творинчук Павла з с. Кійданці, Збараж, Ковальчук Степанії, Серматюк Михайла, Москаль Степана від Цебровський Володимира.

5265. Медвідь Гната, Древніцький Йосифа з с. Пустоголови (Тернопіль) від Новосельський Гілярія.

5266. Ясінський Василя і Йосифа з Отинії (Товмач) від Іванців Омеляна.

5267. До кревних і знакомих з с. Скнилів (Золочів) від Питльований Юрія.

5268. До рідних і знакомих з с. Надорожна (Товмач) від Івасюк Дмитра.

5269. Скрипник Онуфрія і Платона, Овчеренко Михайла від Гарбуз Івана.

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa., U. S. A.

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

У кривому зеркалі

„Нефайний Козак"

Погані часи настали для поетів, залюблених і їм подібних. Бувало скаже, чи напише: „дівчина, як намальована", або: „дівчина, як писанка", і всі його розуміють, всі знають, що мова про дуже гарну жінку. Куди там сьогодні. Все можна взяти за двозначника і замість поезії вийде проза, що в найкращому разі закінчиться обидою. Бо колишня „як писанка" і „як намальована" сьогодні вже таки справді писанка і намальована. Не можна ж порівнювати дві краплі води.

Подібне й з іншими поетичними „родзинками" на ці теми. Скажеш „горлице", чи іншим „пташком" назвеш, зараз подумає, що мова про пір'я на копелюсі. Коротко: погані часи настали для поетів. Вправді, Джан П. з Масс., в листі до редакції вводить нову поетичну терміналогію під цим оглядом, порівнюючи свою „стару" з атомовою бомбою, що за кожним його кроком „пасе" очима, наче прожекторами поліційного авта". Але така поезія ще надто рисковна, головно на близьку віддаль.

Цим разом йде не про дівчину, тільки про козака і не про „як намальованого", але таки справді намальованого. Іменно, на одному зі стінних календарів, що їх можна купити в книгарні „Свободи". Козак — не даром кажуть, „як намальований". Чоло, як мудра книга, очі — два вогні, вус чорний, козацький, лице — одним словом: козак. Ніс, вправді, дещо не вдався, але ж хіба ніс в людини найважніше? Натомість, жупан який в нього, яка шапка, не згадуючи вже про шаравари, сині, як море, і широкі, як степ. І козак не один на образку. Проте, він таки „нефайний". Так, щонайменше, твердить мисис Д. М. з Янгставн. Вона пише: „Від вас я отримала календар, але той, хто малює українських козаків, то дуже темна пинта і козак виглядає нефайно. Хто подивиться, то сміється, що українські убрання такі нефайні. То прошу післати мені інший календар, той що хлопець грає на сопілці, пташки приспівують, а зайці і кролики танцюють". Дальше слідує власноручний підпис.

Наука з того ясна: якщо вже малюєте, чи малюєтесь, не вживайте надто темної „пинти", бо то „нефайно" і замість вас тоді волітимуть хлопця, що грає на сопілці, або зайчиків і кріликів, що танцюють.

Гнат Нетуда.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 29. січня 1947 р. померла в 67. році життя

ЄВДОКІЯ КАРДАШ,

членкиня Сестр. Любов, від. 37 У. Н. Союзу в Елізабет, Н. Дж.

Покійна походила з села Псари, Рогатинського повіту, Західна Україна. Була основателькою і першою секретаркою Сестр. Любов, першого жіночого сестрицтва в Елізабет, Н. Дж., зорганізованого в січні 1916 року. Покійна була довголітньою відділовою секретаркою, брала чинну участь у громадському житті, була жертволюбива і виховала одну дочку і трьох синів, усіх гарних громадян і щирих Союзовців. Полишила також у смутку мужа Василя і 7 внуків.

Похорон відбудеться в суботу, 1. лютого 1947, в год. 9. рано, з з погребового заведення 330 Elizabeth Ave., Elizabeth, N. J., до церкви св. Володимира.

Уряд Сестрицтва просить всіх своїх членкиць до численної участи в похороні, щоби віддати останню прислугу заслуженій урядничці і громадянці. — В. ІЙ П.!

Анна Погранична, предс.
Анна Гнатюк, секр.

Дня 17. січня 1947 р. помер у 58. році життя

ВАСИЛЬ ЛАЗАР,

довголітний член відділу 276 У. Н. Союзу в Амбридж, Па.

Покійний оставив у смутку жінку, 2 сини і одну доньку. Покійний роджений в селі Фрага, пов. Рогатин, Галичина. — В. Й. П.!

М. Фук, секр.

ЧИСТУ ОДІЖ

НА РАТУНОК І ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКИМ ЖЕРТВАМ ВІЙНИ В ЕВРОПІ ПРОСИТЬСЯ НЕГАЙНО ВІДСИЛАТИ В МАЛИХ ПАКУНКАХ ДО НЮ ЙОРКУ НА ТАКУ АДРЕСУ:

UNITARIAN COLLECTION WAREHOUSE
UKRAINIAN RELIEF
31 EAST 35th STREET NEW YORK 16, N. Y.

ТАРЗАН ч. 1528. Післанництво милосердя.

"NURSE RYAN'S LIFE DEPENDS ON THE LIFE OF THE CHIEF'S SON," SAID TARZAN. "IF HE DIES THEY WILL TEAR HER TO PIECES---COME!"

SWINGING DOWN INTO THE SHADOWS OF THE DESERTED VILLAGE, TARZAN BORE THE DOCTOR TO THE CHIEF'S HUT.

SEIZING THE GUARD THE APE-MAN HELD HIM WHILE DR. LONG ADMINISTERED THE FATEFUL DOSE TO THE BOY.

ALMOST AT ONCE THE BOY'S CONDITION IMPROVED---THEN THE DOOR WAS FLUNG OPEN.

„Життя мед сестри Марії залежить від життя ватажкового сина" — сказав Тарзан. „Коли він умре, вони роздеруть її на шматки... Ходім!"

Підкрадаючися до покиненого села, Тарзан заніс доктора до хати начальника.

Він вхопив і придержав сторожа, а тимчасом д-р Лонг дав хлопцеві оживлюючу сировату.

Майже нагло здоровля хлопця поправилося... та тоді з розмахом хтось отворив двері.